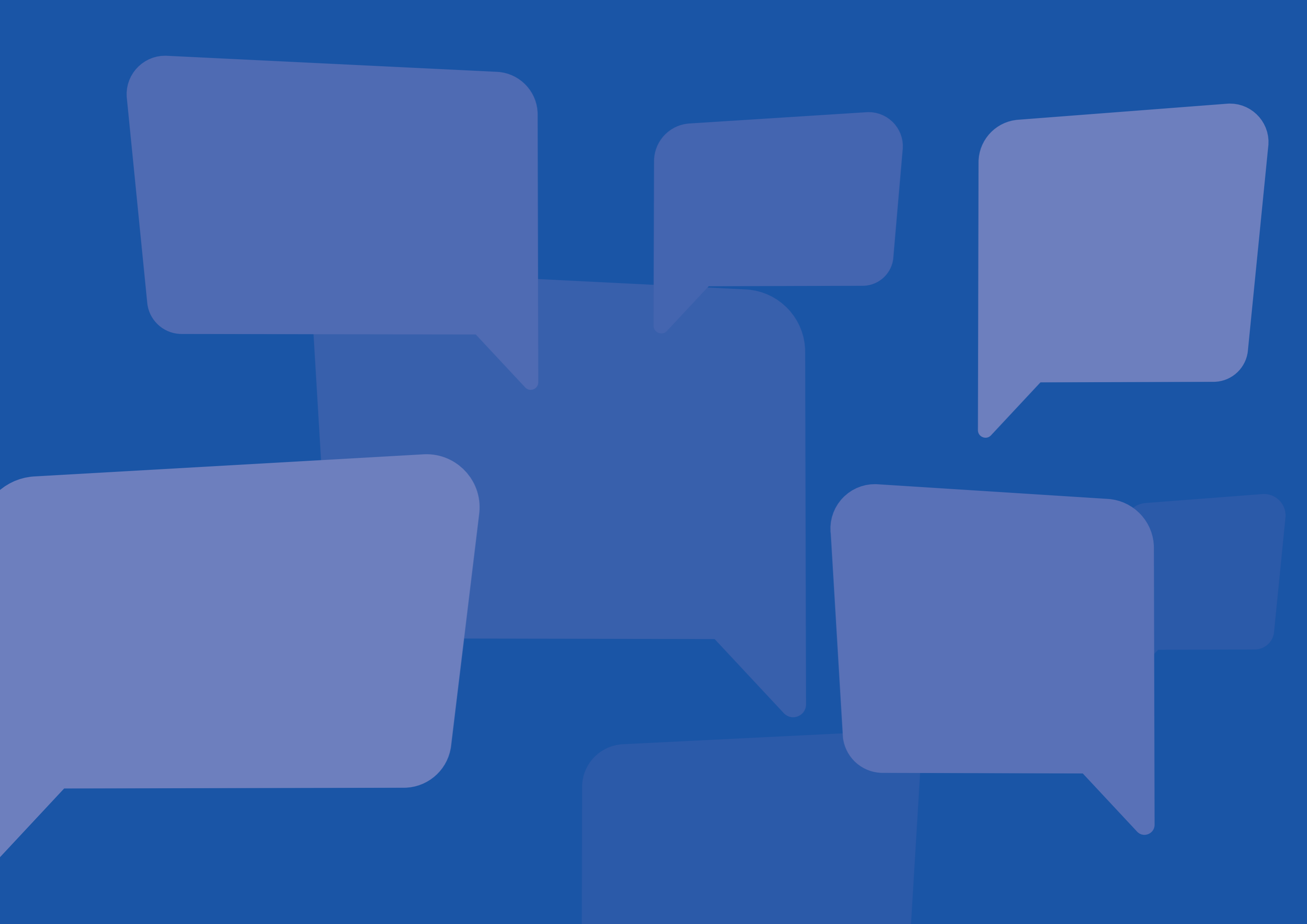

Burgerraad voor het klimaat

Cyclus 2: Hoe zorgen we ervoor dat alle Brusselaars kunnen overschakelen naar een meer duurzame en kwalitatieve voeding tegen 2050?

Eerste antwoord
van de Brusselse
Regering op het
Burgeradvies

Inleiding

Geachte leden van de Raad,
Geachte lezer,

In mijn hoedanigheid als Secretaris van de Burgerraad voor het klimaat heb ik het genoegen u hier het eerste antwoord van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bezorgen. Een eerste antwoord op de doelstellingen en aanbevelingen van de tweede Burgerraad, die gewerkt heeft rond de vraag: “Hoe zorgen we ervoor dat alle Brusselaars kunnen overschakelen naar een meer duurzame en kwalitatieve voeding tegen 2050? Wat hebben jullie als Brusselaars nodig om het voedingssysteem van morgen te veranderen? Wat verwachten jullie van de overheid, de private sector en de samenleving in het algemeen om jullie hierbij te helpen?”

Naar aanleiding van de debatten die hebben plaatsgevonden tussen oktober en december 2023 hebben de leden van de Burgerraad voor het klimaat hun eindrapport¹ ingediend op 6 februari 2024 bij de Brusselse regering, vertegenwoordigd door de Minister van Klimaattransitie, Leefomgeving, Energie en Democratieve participatie en de Staatssecretaris van Economische Transitie.

Het rapport richt zich op drie actieprioriteiten:

1. Onze vleesconsumptie gemiddeld met 50% verminderen;
2. Lokaal, biologisch en seizoensgebonden eten;
3. En voedselverspilling bestrijden

In dit rapport hebben de bewoners 58 aanbevelingen geformuleerd. Naast degene gericht aan de Regering zijn er ook een aantal die zich richten tot de private sector, 33 zijn direct gericht aan de Regering van het Brussels gewest, en 25 aanbevelingen richten zich tot de sector van de supermarkten, horeca en ondernemingen. De bewoners hebben duidelijk aangegeven dat voor hen de doelstellingen die door het Gewest naar voor werden geschoven enkel kunnen bereikt worden als de private sector hierin ook zijn rol opneemt.

De aanbevelingen werden vervolgens overhandigd aan de betrokken Ministers, die ze deelden met de betrokken administratie. Deze voerden een eerste technische analyse uit tussen januari en maart 2024. In april 2024 gaven de verschillende Ministers hun eerste antwoord aan de leden van Burgerraad, aan de leden van het opvolgingscomité en de andere actoren van het Brusselse klimaatbeheer.

Desondanks dat het rapport van de eerste cyclus over de leefomgeving zeer kwalitatief was (februari – april 2023), is het opmerkelijk om vast te stellen dat dit tweede rapport erin geslaagd is om aanbevelingen te formuleren van een nog betere kwaliteit, en dit, dankzij de lessen die we hebben kunnen leren van de eerste cyclus, maar ook dankzij de sterke implicatie tijdens het proces van de verschillende actoren die deel uitmaken van de Brusselse voedingssector.

Het is motiverend om te zien dat al deze actoren steeds meer betrokken raken bij het project, of het nu gaat om overheidsinstellingen, verenigingen, de academische wereld of de private sector. Deze vooruitgang toont het belang aan van een doorlopend, permanent project. We zijn benieuwd hoe de Burgerraad voor het klimaat zich de komende jaren verder zal ontwikkelen tot een belangrijk orgaan voor de Brusselse klimaatgovernance.

Dit kwalitatieve werk vertaald zich duidelijk in de eerste reactie van de regering. Als je deze zal ontdekken, zal je al snel merken dat een meerderheid van de aanbevelingen als nuttig wordt beschouwd om het gewestelijke beleid met betrekking tot duurzame voeding aan te vullen of bij te sturen.

Ik hoop dat dit document u goed bereikt en ik kijk er naar uit om elkaar terug te ontmoeten.

Merlijn De Rijcke

Secretaris van de Burgerraad voor het klimaat

¹ <https://www.assembleeclimat.brussels/wp-content/uploads/2024/02/AAC-Rapport-2-nl-web-spreads.pdf>

Eerste analyse en antwoord van de Regering

Zoals bepaald in de procedure van de Burgerraad voor het klimaat heeft de regering, met de hulp van haar administraties, de aanbevelingen van de burgers geanalyseerd en, in dit rapport, een stappenplan opgesteld waarin het type opvolging wordt gespecificeerd dat aan elk van die aanbevelingen kan worden gegeven.

Dit is de eerste feedback van de regering, die in april 2025 zal worden gevolgd door een tweede feedback om de analyse te verfijnen en uit te leggen welk gevolg er eventueel aan elk van de aanbevelingen is gegeven.

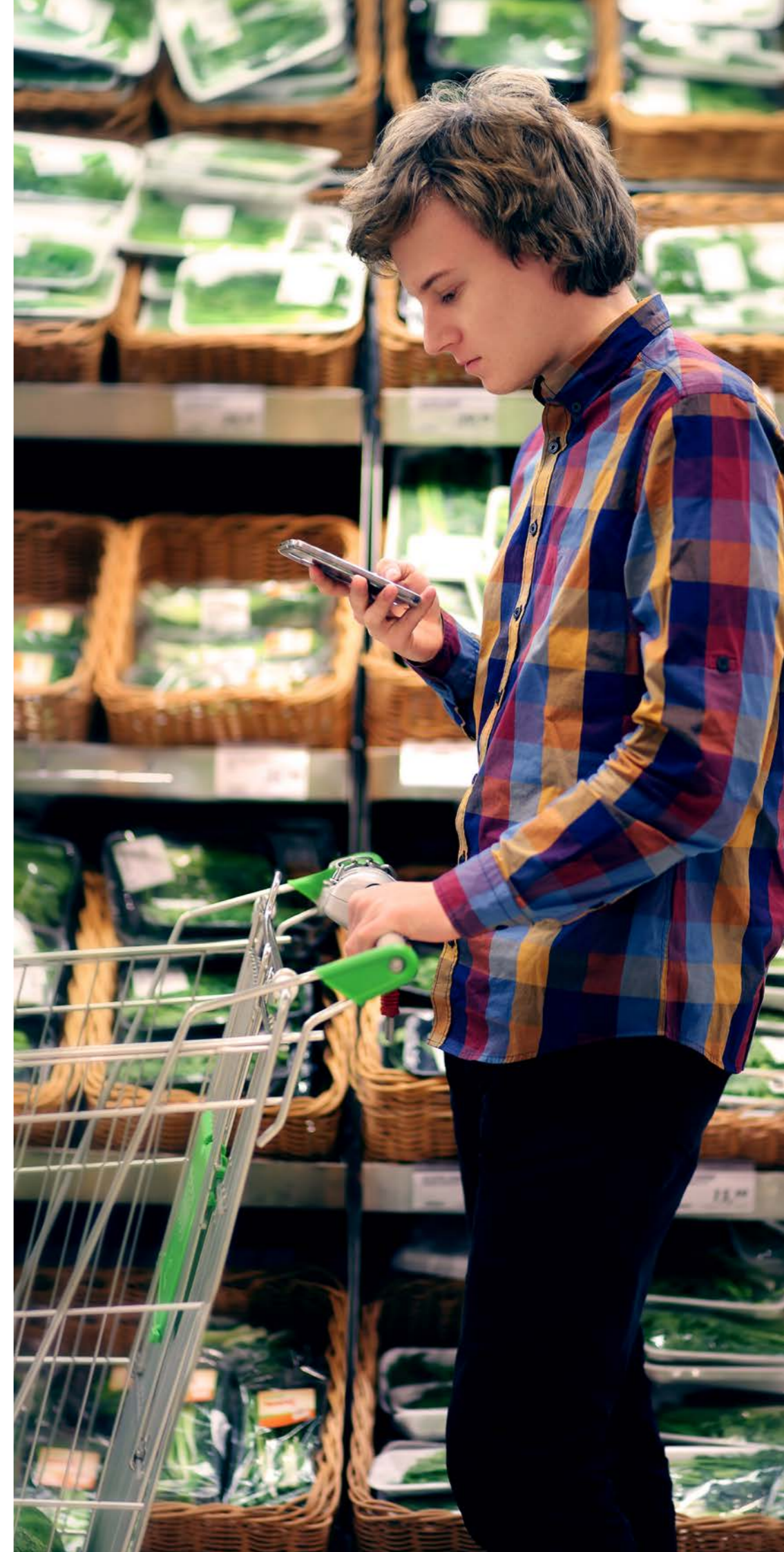
De regering wil haar waardering uitspreken voor de inzet en de nauwgezetheid waarmee de leden hebben bijgedragen aan deze collectieve denkoefening, en zij dankt de Raad voor de kwaliteit van zijn bijdrage.

Enkele aanbevelingen werden licht aangepast of opgesplitst om een antwoord te kunnen geven. Indien dit het geval is zal dit ook worden vermeld.

Woordenlijst:

Het type opvolging dat wordt gegeven is aangeduid per aanbeveling. Om de lectuur te vergemakkelijken vindt u hieronder de betekenis van de termen die gebruikt worden.

- **Opvolging:** de aanbeveling zal opgevolgd worden. Een meer concreet antwoord zal gegeven worden tijdens de tweede feedback in april 2025.
- **Gedeeltelijke opvolging:** een deel van de aanbeveling zal opgevolgd worden.
- **Wordt geanalyseerd:** er moet eerst een analyse uitgevoerd worden alvorens kan bepaald worden of een gevolg kan worden gegeven of niet.
- **Niet opgevolgd:** de aanbeveling wordt niet opgevolgd, de reden wordt vermeld.
- **In uitvoering:** acties, strategieën of een legaal kader dat antwoord op de aanbevelingen zijn in de voorbereidingsfase.
- **In uitvoering en handhaving:** acties, strategieën of een legaal kader dat antwoord op de aanbevelingen bestaan reeds.

Meer gerichte bewustmakingscampagnes bij alle actoren in de voedselketen

Gezonde voeding en verbinding met de aarde weer centraal stellen in onze levensstijl en consumptiepatronen, verspilling vermijden en de cultuur van overvloed in vraag stellen, het zijn uitdagingen die worden aangegaan vanaf de kindertijd en levenslang doorgaan.

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Good Food-adviseurs inzetten in kleuter-, basis- en middelbare scholen, door regelmatig mensen uit de verenigingssector in te schakelen die de leerlingen sensibiliseren over het belang van duurzame voeding. De doelstellingen van dit voorstel: een blijvende band creëren tussen de leerlingen en de adviseurs, en synergie en uitwisselingen creëren tussen de leerkrachten en de adviseurs. Afhankelijk van hun tijd en zin zouden leerkrachten op hun beurt Good Food-adviseurs kunnen worden. Om ze daartoe in staat te stellen ondanks hun drukke agenda, moet het Gewest hen helpen door personele en financiële middelen en lesmateriaal ter beschikking te stellen.</p>	<p>p. 11 1</p>	<p>Deze aanbeveling is een goed idee, op voorwaarde dat ze samen met de onderwijsnetwerken uitgevoerd wordt en dat er een leerpartnerschap opgezet wordt tussen de netwerken en vzw's, naar het voorbeeld van het project Operatie Recyclage, waarbij Adviseurs Afval door de netwerken ingehuurd worden om als referentiepersoon voor de scholen op te treden.</p> <p>Er valt op te merken dat het thema voeding nu opgenomen is in het gemeenschappelijk kernleerplan (1e kleuterklas tot 3^e jaar secundair) en het onderwerp is van een decreet over gratis maaltijden op de basisscholen van het gedifferentieerd beleid.</p> <p>Wat de ondersteuning voor de leerkrachten betreft: die bestaat al, met een vrij volledige waaier. Leefmilieu Brussel biedt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijspakketten voor leerkrachten • Een tool JIM WORTEL die hen uitnodigt om heel het jaar door te werken rond het thema tussendoortjes en brooddozen, met het oog op sensibilisering van de gezinnen • Affiches en sensibiliseringshulpmiddelen voor leerlingen en klassen • Pedagogische opleidingen gekoppeld aan de schoolprogramma's • Technische hulpmiddelen via het Good Food-portaal • Begeleiding van projecten <p>We zouden dus nog verder kunnen gaan door deze referentiepersonen erbij te betrekken (onder voorbehoud van beschikbaar budget).</p> <p>Er wordt momenteel overwogen om pedagogische en technische ondersteuning te bieden aan Franstalige basisscholen die onder het gedifferentieerd beleid vallen in het kader van het nieuwe decreet over gratis maaltijden.</p>	<p>gedeeltelijke opvolging</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Een netwerk van Good Food- ambassadeurs creëren, bestaande uit studenten van universiteiten en hogescholen.</p>	<p>p. 11 2</p>	<p>'Jongeren' tussen 16 en 34 jaar zijn een prioritaire doelgroep van de Good Food-strategie. Daarom krijgt ProVeg in 2024 een subsidie om het project 'Veggie Uni' te ontwikkelen. Het doel van dit project is om het aanbod aan plantaardig voedsel op campussen te versterken en een universitaire gemeenschap te ontwikkelen die zich bewust is van de thematiek van plantaardig voedsel. Het doel is ook om universitaire instellingen te helpen een voorbeeld te worden op het gebied van plantaardig voedsel. Als opvolging zullen we ProVeg vragen om te bekijken hoe dit ambassadeursidee kan opgenomen worden in hun Veggie Uni-project,</p>	<p>gedeeltelijke opvolging</p>
<p>De creatie van een ecoscore op de Federale of zelfs Europese agenda zetten, in samenspraak met de andere Gewesten en de grote retailers. De ecoscore zou met de nutriscore samengevoegd kunnen worden tot één enkele score. Bij de berekening zou de ecoscore rekening houden met de herkomst van het product en de socio-ecologische impact van zijn productie, verpakking en distributie (gekwantificeerd in termen van broeikasgasemissies en recyclage-index), en zou gecontroleerd worden door externe audits. Dit zou ervoor zorgen dat de definitie van de criteria niet overgelaten wordt aan het oordeel van de retailers.</p>	<p>p. 12 3</p>	<p>Europa werkt aan een 'Sustainability labelling framework' als onderdeel van zijn 'Sustainable Food System Framework initiative'. Zie https://food.ec.europa.eu/safety/labelling-and-nutrition/food-information-consumers-legislation_en. Helaas lijkt het erop dat dit toekomstig label momenteel voor onbepaalde tijd wordt uitgesteld.</p> <p>De FOD Economie coördineert momenteel ook werkzaamheden rond dit onderwerp, via een werkgroep, en Leefmilieu Brussel ondersteunt een vereenvoudiging op het vlak van de labels en eventueel de ontwikkeling van een ecoscore op Belgisch niveau.</p> <p>Het verzoek van de Federale regering om een link te leggen met de werkzaamheden van hun WG en de procedures hiervoor, wordt momenteel geanalyseerd.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Supermarkten verplichten om een duurzaamheids-score weer te geven op basis van de criteria van het Good Food-label (hoe meer aan die criteria voldaan is, hoe hoger de score), om duurzame voedingsproducten in de rekken uit te lichten, om een percentage biologische en lokale producten op te leggen en informatie te geven over lokale en seizoensgebonden groenten en fruit, vleesvrije receptkaarten beschikbaar te stellen ...</p>	<p>p. 12 4</p>	<p>Het voorstel is interessant omdat het de vinger legt op een belangrijke kwestie van transparantie over de herkomst van producten en consumenteninformatie. Dit zijn Federale verantwoordelijkheden, maar ze kunnen onder bepaalde voorwaarden door het BHG overgenomen worden.</p> <p>Vooraf moet er een analyse gemaakt worden van de bestaande scores zoals de ecoscore van Colruyt. Een analyse van wat er in andere landen bestaat, moet ons ook in staat stellen om te beoordelen of het mogelijk is om een tool te gebruiken die al bestaat of om een nieuwe tool te ontwikkelen. Het lijkt ons echter verstandig om het aantal labels niet te vermenigvuldigen en we raden af om zich te baseren op de criteria van het Good Food-label, aangezien die aangepast zijn aan een instelling en niet aan een product.</p> <p>Er wordt gewerkt aan de promotie van Good Food-producten in de supermarkten. Leefmilieu Brussel en hub vergaderen momenteel bilateraal met de verschillende supermarktketens. Het volgende doel is de oprichting van een werkgroep met deze spelers om te beoordelen wat ze al doen op het gebied van Good Food en hoe ze er nog verder in kunnen gaan. Het valt op te merken dat alle acties die zij ondernemen of zouden ondernemen, op vrijwillige basis zouden zijn, aangezien er geen bindende wetgeving is. Dit zou dus zeker geanalyseerd moeten worden. Daarnaast wordt er door hub.brussels een Food & Beverage-cluster voorgesteld als onderdeel van de volgende Europees Fonds voor Regionale ontwikkeling programmering. Die is gericht op de hele waardeketen, en dus ook op de distributie. In deze context kan er collectieve ondersteuning verleend worden om consumenteninformatie over de duurzaamheid van verkoopproducten aan te moedigen.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>
<p>De supermarkten onderscheiden die proeverijen van seizoensgebonden, lokale en vegetarische producten aanbieden (de meest voorbeeldige actoren kunnen via een wedstrijd gekozen worden). Bijvoorbeeld: schalen geroosterde pastinaak in plaats van chips, hummus in plaats van patés, gezonde producten uitstallen bij de kassa's, dozen met 'lokale, vegetarische en seizoensgebonden recepten' promoten (zoals de boxen van Boeren & Buren).</p>	<p>p. 12 5</p>	<p>Het voorstel is relevant, maar het gaat om het veranderen van de commerciële en promotionele praktijken van supermarkten. Het is daarom moeilijk voor te stellen om meer te doen dan bewustmaking of vrijwillige actie. We kunnen voorstellen om een werkgroep met Comeos op te richten om acties te ontwikkelen op vrijwillige basis voor supermarkten of in de vorm van een wedstrijd zoals voorgesteld,</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Een criterium opnemen in de openbare aanbestedingscontracten om de regionale advertentieruimte te reguleren (inclusief JC Decaux, Clear Channel, deze van de MIVB ...) om nul reclame te beogen voor junkfood of producten met een grote milieu-impact.</p>	<p>p. 12</p> <p>6</p>	<p>Dit voorstel overschrijdt verschillende overheidsniveaus. De regelgeving rond de inhoud van reclame hangt af van de Federale overheid. De aanwezigheid van fysieke reclameborden op wegen hangt af van het regionaal niveau (als het reclamebord op een regionale weg staat) of het gemeentelijk niveau (voor gemeentelijke wegen).</p> <p>Bovendien impliceert dit voorstel een objectieve definitie van wat junkfood is. Dit werk is momenteel in uitvoering, met financiering van de gezondheidsbevordering die aan de vzw FIAN is toegewezen.</p> <p>Zodra deze kwestie gedefinieerd is, zou Leefmilieu Brussel dit kunnen oppakken en bespreken met de betrokken overheidsinstanties.</p> <p>De MIVB sluit zich aan bij de economische transitiestrategie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Shifting Economy) die de opkomst van nieuwe economische modellen wil aanmoedigen, in het bijzonder via de gunning van duurzame, innoverende en kmo-vriendelijke overheidsopdrachten, rekening houdend met de beperkingen van de MIVB op het vlak van de omvang van de overheidsopdrachten. Indien nodig kan de MIVB in dit kader een beroep doen op gratis begeleiding door Leefmilieu Brussel. Bovendien zal de MIVB overwegen om haar leegstaande gebouwen in gebruik te nemen om de ontwikkeling van de circulaire economie aan te moedigen.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p><i>Deze aanbeveling werd opgesplitst.</i></p> <p>Sensibiliseringscampagnes invoeren in de regionale advertentieruimten en in ongebruikte advertentieruimten (door overeenkomsten te sluiten met de eigenaars van de advertentieruimten, zoals JC Decaux enz.).</p>	<p>p. 12</p> <p>7A</p>	<p>De MIVB verbindt zich ertoe om een denkoefening te starten over de schadelijke gevolgen van reclame, dit in het licht van de klimaatuitdagingen, met name in overeenstemming met het Lucht-, Klimaat- en Energieplan in het kader waarvan het Gewest in de openbare ruimte of op dragers van de overheid reclame voor voertuigen die niet geschikt zijn voor verplaatsingen in een stedelijke omgeving wil verbieden, en om de modaliteiten hiervoor te bestuderen. In dit verband wenst het Gewest het meest geschikte regelgevende instrument te bestuderen voor de invoering van een moratorium op de installatie van verlichte reclameschermen. Deze studie zal voor de MIVB een evaluatie van de financiële impact van de reclameregels in de openbare ruimte omvatten.</p> <p>Concreet wordt op het gebied van infrastructuur gestreefd naar een vermindering van het aantal uren dat verlichte reclameschermen in werking zijn.</p> <p>Bedoeling is om op het gebied van reclamecontent alleen reclame toe te staan voor bedrijven, producten of evenementen die als duurzaam kunnen worden beschouwd.</p> <p>In die context zal de MIVB tegen januari 2025 een studie verrichten met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een register van de advertentieruimten (inclusief op voertuigen) die worden beheerd door de MIVB, waarin de contractuele termijnen en bepalingen dienaangaande zijn aangegeven; 2. Een update van het reclamecharter zodat in de reclameruimten enkel bedrijven, producten of evenementen kunnen worden gepromoot die als duurzaam kunnen worden beschouwd in de zin van het Lucht Klimaat Energieplan, de Europese groene taxonomie, Shifting Economy of andere geïdentificeerde referentierichtlijnen; 3. Een juridisch onderzoek naar de clausules die in toekomstige concessies kunnen worden opgenomen om de voormelde doelstellingen te bereiken; 4. Een evaluatie van de kosten van deze maatregelen voor de MIVB die het Gewest in voorkomend geval moet compenseren. 	<p>gedeeltelijke opvolging</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Campagnes ontwikkelen, die op grote schaal verspreid worden via de gewestelijke mediakanalen en op sociale netwerken, waarbij vooral gewerkt wordt met influencers om verschillende doelgroepen aan te spreken (studenten, ouders, koppels, gepensioneerden, alleenstaanden, mensen uit het onderwijs). De campagnes zouden informatie geven over:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Het belang van het beperken van de vleesconsumptie en de alternatieven, van gevarieerde en evenwichtige voeding, met nadruk op de gezondheidsvoordelen en de (goede) smaak en variëteit van de plantaardige opties. b. De verschillende, talrijke biologische keurmerken om consumenten te helpen er hun weg in te vinden. Biologische, lokale en seizoensgebonden groenten en fruit zijn niet per se duurder als u weet waar u ze best koopt ... c. Het verschil tussen uiterste gebruiksdatum en houdbaarheidsdatum, de manieren om voedsel goed te bewaren, vooral fruit en groenten, en om voedsel te verwerken waarvan de houdbaarheidsdatum verstreken is (soepen, moes, taarten ...). Deze boodschappen overbrengen: 'niet verspillen is besparen' en 'niet verspillen betekent niet alleen niet weggooien. Niet verspillen betekent verwerken wat u niet weggooit'. 	<p>p. 12</p> <p>7B</p>	<p>Het voorstel overlapt gedeeltelijk met de volgende maatregelen van de Good Food-strategie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling en verspreiding van een of meer gemeenschappelijke communicatiemiddelen voor de sectoren milieu, maatschappij en gezondheid over het thema voeding (definitie, aanpassing en popularisering, toe-eigening) van het concept Good Food voor iedereen; ontwikkeling van duidelijke argumenten aangepast aan het doelpubliek (inclusief studenten), die getuigen van de geloofwaardigheid van de aanpak, en ontwikkeling van een vertrouwensrelatie met een meer wantrouwend publiek. In het kader van deze maatregel is er momenteel analyse en onderzoek in uitvoering. Er zijn momenteel twee prioriteiten: werken aan de kwestie van de kost van Good Food (met name de perceptie, en de factoren die de kosten beïnvloeden, zoals seizoensgebondenheid). Tot slot zijn er plannen om nauwer samen te werken met de gezondheidssector (met het gezamenlijk doel om de consumptie van groenten en fruit te verhogen). Er zullen financiële middelen vrijgemaakt moeten worden voor deze maatregel, om concrete acties te ontwikkelen. • Plantaardig maken van de borden: aanmoedigen van het geleidelijk plantaardig maken van de borden van de Brusselaars, door het evenwicht tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in onze voeding te herzien met behoud van een voedingsevenwicht en diversiteit van de voedselinname, en door de voorkeur te geven aan dierlijke producten uit landbouwmodellen die minder impact hebben (op het klimaat en dierenwelzijn ...). In het kader van deze maatregel is de ontwikkeling van een actieplan voorzien dat aan het volgende kabinet moet voorgelegd worden. • Beperking van voedselverlies en -verspilling: er wordt ook een actieplan opgesteld dat in de loop van 2024 aan het kabinet wordt voorgelegd. Het actieplan zou in 2025 van start gaan (onder voorbehoud van beschikbaar budget). 	<p>gedeeltelijke opvolging</p>
<p>De sensibiliseringscampagne van Leefmilieu Brussel herhalen die (na registratie) gratis het volgende aanbiedt: kweeksets voor op het balkon, gidsen voor het aanleggen van een moestuin, zaailingen van fruit en groenten.</p>	<p>p. 13</p> <p>8</p>	<p>Het voorstel is relevant, en we kunnen dit project opnieuw lanceren voor 2025, onder voorbehoud van beschikbaar budget.</p> <p>De moestuingidsen kunnen de actie ondersteunen door opleidingen te organiseren of advies te geven (met video's of andere middelen),</p> <p>Tijdens de laatste editie van dit project (in 2023) werden de kits verdeeld met een focus op kwetsbare doelgroepen. We boden de kits aan schakelstructuren aan (OVM's, sociale kruideniers, medische centra ...). Met die aanpak kunnen we doelgroepen bereiken die minder bereikt worden als we een verdeling aan het grote publiek organiseren, maar die deze helpende hand harder nodig hebben dan anderen.</p>	<p>opgevolgd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>De regelgeving herzien die het kweken en oogsten van fruitbomen in de openbare ruimte verbiedt, en initiatieven zoals de vereniging FruitCollect uitbreiden.</p>	<p>p. 13</p> <p>9</p>	<p>Het voorstel is relevant wat betreft de kwestie van het plukken: het probleem van het plukken in groene en openbare ruimten werd al meermaals aangekaart, met name in het kader van het ARBRES-onderzoeksproject, gefinancierd door Innoviris, waaraan Leefmilieu Brussel deelnam.</p> <p>De aanbeveling van het ARBRE-project over dit onderwerp luidt als volgt: “Zet een democratisch proces op om de relevantie van een verbod op het plukken van fruit in Brussel in vraag te stellen, rekening houdend met de verschillende uitdagingen die gezamenlijk aangepakt moeten worden (bv. vervuiling, eerlijke herverdeling en solidariteit, risicobeheer ...).” Het doel is om het kader te definiëren waarbinnen plukken toegestaan kan worden (rekening houdend met het feit dat de verordening duidelijk stelt dat plukken verboden is tenzij het door de bevoegde autoriteit is toegestaan - dus Leefmilieu Brussel kan bijvoorbeeld toestemming geven voor groenzones die door Leefmilieu Brussel beheerd worden ...).</p> <p>Wat de teelt van fruitbomen betreft: de teelt is niet verboden en Leefmilieu Brussel zal de informatie-documenten over goede praktijken voor de teelt van fruitbomen (snoeien voor vruchtvorming, keuze van soorten) uitbreiden, namelijk via het portaal renature.brussels.</p>	<p>opgevolgd</p>
<p>In elke buurt landbouwpercelen beschikbaar stellen om bewoners de kans te geven om te telen, toestaan dat onbezette gewestelijke grond gebruikt wordt voor producenten in de stad, het aanbieden van daken voor stedelijke landbouw aanmoedigen, stedelijke kippenhokken promoten.</p>	<p>p. 13</p> <p>10</p>	<p>Het voorstel is relevant en werd al uitgevoerd.</p> <p>De volgende acties dragen er momenteel toe bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ter beschikking stellen van verbouwbare percelen in de groene ruimten beheerd door Leefmilieu Brussel • gemeenten en OCMW's ondersteunen om verbouwbare ruimten ter beschikking te stellen voor hun inwoners, via de projectoproep 'Klimaatactie' • burgergroepen ondersteunen via de projectoproep 'Vooruit met de wijk' voor productieprojecten, waaronder kippenhokken; de ondersteuning omvat begeleiding en financiering maar geen terbeschikkingstelling van ruimten, • via de stadslandbouwfacilitator openbare projectontwikkelaars bewust maken van de noodzaak om verbouwbare percelen beschikbaar te stellen • samen met de BGHM productieprojecten voorstellen in de buurt van sociale woningen. 	<p>In uitvoering</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Gedroogd fruit en oliehoudende zaden verplichten in automaten in gewestelijke openbare ruimten (vervoershalthes, onderwijsinstellingen ...).</p>	<p>p. 13 11</p>	<p>Het voorstel is relevant en werd al gedeeltelijk uitgevoerd in bepaalde leefomgevingen van jongeren. De volgende acties dragen hier momenteel toe bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bewustmaking rond gezonde voeding van hoge kwaliteit op scholen van het verplicht onderwijs via de diensten voor gezondheidsbevordering op scholen (GPS - CFWB - onderwijs) • Afschaffing van automaten voor suikerhoudende dranken in basisscholen en verandering van de voedingskeuze in bestaande automaten (yoghurt, gedroogd fruit, mueslirepen in plaats van chocoladerepen) door de herziening van de lastenboeken voor de openbare aanbestedingen voor schoolkantines. • In het kader van het Brussels plan voor gezondheidsbevordering, een campagne om jongeren voor te lichten over lokale en seizoensgebonden biologische voeding en om obesitas bij jongeren te bestrijden door middel van participatieve kookworkshops (gezonde gemeenschapsbenaderingen) en actief wandelen in hun buurt. 	<p>In uitvoering</p>
<p>Het Good Food-label toekennen aan winkels en markten voor duurzame voeding en hen ondersteunen in hun communicatie (zichtbaarheid in lokale kranten enzovoort).</p>	<p>p. 14 12</p>	<p>De regionale economische overgangsstrategie 'Shifting Economy' is gericht op het koolstofvrij maken van de economie en behoudt economische instrumenten en overheidsfondsen voor bedrijven die vanuit ecologisch of sociaal oogpunt een voorbeeldfunctie vervullen. Vanaf april komen die bedrijven in aanmerking voor meer economische steun (tot 45%). Het Good Food-label is een toegangspoort om in dit opzicht als voorbeeldig erkend te worden. Bedrijven die het label toegekend krijgen, zullen dan ook erkend worden als voorbeeldig en gepromoot worden. Informatie, bewustmaking en ondersteuning van handelszaken gebeurt via het Refresh-programma, dat tot doel heeft de ondersteuning van handelszaken te versterken voor een economische overgang van hun activiteiten. Om dit te bereiken, worden de begeleiders opgeleid rond de uitdagingen van de Good Food-strategie.</p>	<p>In uitvoering</p>

2

Financiële stimulansen om spelers die een voorbeeldrol opnemen te ondersteunen

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Deze aanbeveling werd opgesplitst.</p> <p>Bepaalde gewestelijke belastingen aanpassen (bijvoorbeeld om duurzame en lokale bedrijven te bevoordelen bij nieuwe winkelvestigingen) en/of</p>	<p>p. 14</p> <p>13a</p>	<p>De aanpassing van bepaalde regionale belastingen brengt het risico met zich mee dat de regionale belastingen minder transparant worden. Dergelijke specifieke belastingniches verhogen de administratieve kosten en zijn daarom niet aan de orde, zeker niet in de huidige moeilijke budgettaire context.</p>	<p>Niet opgevolgd</p>
<p>subsiëren van de vestiging van duurzame winkels en vegetarische restaurants in minder goed bediende buurten.</p>	<p>p. 14</p> <p>13b</p>	<p>Eetgewoonten veranderen door het aanbod te stimuleren, is relevant. We moeten echter voorzichtig zijn met het aanmoedigen van de oprichting van winkels in weinig bediende gebieden, aangezien het risico op faillissement er groter is.</p> <p>We denken echter dat het goed zou zijn om een duurzaam aanbod in bestaande winkels te stimuleren (partnerschap met een producent, biologische afdeling, veganistische recepten ...) en om die manier zowel geografische als culturele barrières op te heffen. Communicatie op maat van de klanten van de winkel is daarom belangrijk (taal, culturele code ...).</p> <p>Tegelijkertijd zou het interessant zijn om marktonderzoeken te financieren in buurten die minder goed voorzien zijn van Good Food om de potentiële vraag te beoordelen: type winkel, type product, prijsklasse enzovoort. Vervolgens zouden we de opening van winkels kunnen stimuleren die aangepast zijn aan deze gebieden. Er zijn al een aantal hulpmiddelen beschikbaar om hen te ondersteunen, zoals de nieuwe EXPA-verordening (economische expansie), die vanaf april 2024 nieuwe en meer steun zal toekennen aan voorbeeldige ondernemingen. Daarnaast kent de projectoproep 'Open Soon' een subsidie tot € 15.000 toe aan duurzame handelszaken/restaurants. Het is dus noodzakelijk om eerst alle bestaande subsidies te analyseren en vervolgens te bekijken hoe het Gewest ze kan aanvullen en op welk niveau. Deze opvolging kan voorgesteld worden, onder voorbehoud van beschikbare middelen.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>
<p><i>"Subsidies toekennen" ... werd vervangen door "Financiële voordelen"</i></p> <p>Financiële voordelen toekennen aan winkels en restaurants met het Good Food-label. Voor restaurants zou dit het inkomstenverlies door de beperkte verkoop van vleesmaaltijden kunnen compenseren.</p>	<p>p. 14</p> <p>14</p>	<p>Er worden al jaarlijks subsidies toegekend voor de uitvoering van projecten om Good Food toegankelijker te maken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.</p> <p>Fiscale stimuli voor dergelijke handelszaken en restaurants zijn echter nog niet aan de orde, gezien de huidige budgettaire context.</p>	<p>niet opgevolgd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>De btw op duurzame producten verlagen (wat de aankoop ervan zou aanmoedigen). We rekenen erop dat het Gewest dit voorstel doorspeelt op het Federaal en Europees niveau.</p>	<p>p. 15 15</p>	<p>Om meer gewicht te geven aan deze aanbeveling raden we de leden van de Burgerraad aan om rechtstreeks een brief te richten aan de relevante Federale instantie.</p>	

3

Krachtige, offensieve actie om de publieke voedingssector te transformeren

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
Een beperking van 50% opleggen voor dierlijke eiwitten (vlees, vis en zeevruchten) in collectieve eetgelegenheden door de hoeveelheid vlees per bord en/of de wekelijkse frequentie van vleesgerechten op menu's te verminderen. Dit is een optie die de koks flexibiliteit biedt bij het samenstellen van hun weekmenu.	p. 15 16	De aanbeveling is relevant. Een verordening die van toepassing zou zijn op alle kantines in het Gewest ligt momenteel voor aan de regering voor eerste lezing. Volgens deze verordening moeten kantines een minimaal vleesgewicht respecteren, een maximumfrequentie van vlees met een hoge milieu-impact (rund, kalf, lam) per maand en een minimumfrequentie van volledige vegetarische maaltijden per maand (min. 1 per week in de eerste fase, 2 per week in de tweede fase).	In uitvoering
Collectieve eetgelegenheden verplichten gerechten in verschillende maten te serveren om verspilling te bestrijden.	p. 15 17	De aanbeveling is relevant. Een verordening die van toepassing zou zijn op alle kantines van het Gewest wordt momenteel door de regering behandeld voor eerste lezing. Volgens deze verordening moeten kantines jaarlijks hun voedselverspilling meten, deze meting analyseren en een actieplan aannemen om voedselverspilling te voorkomen en te beperken. Dit plan moet op zijn minst ook enige aandacht besteden aan het aanpassen van porties aan de eetlust van de consument. Tijdens het overleg met de sector werd opgemerkt dat de grootte van schotels niet in alle sectoren (crèches, ziekenhuizen, bedrijven) op dezelfde manier aangepast kan worden, en daarom zullen we geen verplichting opleggen om verschillende maten schotels aan te bieden, maar zullen we eerder nadenken over de fundamentele vraag hoe de grootte van de portie het best aan de consument aangepast kan worden.	In uitvoering
Minstens een keer per week een gezond en uitgebalanceerd vegetarisch menu verplichten in collectieve en openbare kantines, met het oog op een verhoging naar twee keer per week.	p. 15 18	De aanbeveling is relevant. Een verordening die van toepassing zou zijn op alle kantines in het Gewest ligt momenteel voor aan de regering voor eerste lezing. Volgens deze verordening zouden kantines moeten voldoen aan een minimaal vleesgewicht, een maximumfrequentie van vlees met een hoge milieu-impact (rund, kalf, lam) per maand en een minimumfrequentie van volledige vegetarische maaltijden per maand (min. 1 per week in de eerste fase, 2 per week in de tweede fase).	In uitvoering
Dezelfde prijs aanrekenen voor een gezonde, evenwichtige vegetarische maaltijd als voor een vleesmaaltijd (met het oog op gelijke rechten).	p. 16 19	De aanbeveling is relevant. Een verordening die van toepassing zou zijn op alle kantines in de regio ligt momenteel voor aan de regering voor eerste lezing. Volgens deze verordening moeten kantines minstens 1 en in een tweede fase 2 vegetarische maaltijden per week aanbieden. Deze maaltijden moeten volledig zijn en een uitgebalanceerd vegetarisch eiwitalternatief bevatten (deze begrippen zullen in de tekst van de wet gedefinieerd zijn). Als we vegetarische maaltijden correct voorbereiden is de kost automatisch lager dan de kostprijs voor vlees. Dit kan zelfs de kost per maaltijd verlagen.	In uitvoering

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Minimale duurzaamheidscriteria opleggen in openbare aanbestedingscontracten (lokale/ seizoensgebonden producten/ minder vlees/plantaardige optie/ lage koolstofvoetafdruk) voor de bedrijven die maaltijden bezorgen. Er kunnen extra punten toegekend worden als de inspanningen verder gaan dan de opgelegde minimumcriteria. Die criteria moeten in de loop der jaren steeds strenger worden.</p>	<p>p. 16 20</p>	<p>De regels voor vrije concurrentie van de Europese Unie staan niet toe dat 'lokale' producten vereist worden in openbare aanbestedingen. Voor andere criteria, zoals seizoensgebonden producten, minder vlees en zo meer, worden maatregelen voorgesteld in de verordening en opgelegd aan kantines. Indirect zullen maaltijdbezorgers dus aan de eisen van de verordening moeten voldoen, omdat hun klanten aan de eisen zullen moeten voldoen.</p>	<p>Gedeeltelijk opgevolgd</p>
<p>Cateringbedrijven opleggen dat ze systematisch een vegetarisch menu met een vleesoptie in hun commercieel aanbod opnemen. Het gaat dan over de bedrijven die evenementen verzorgen voor overheidsinstanties.</p>	<p>p. 16 21</p>	<p>De aanbeveling is relevant en kan onderzocht worden na een impactanalyse (aantal cateringbedrijven, aantal dagelijkse maaltijden ...). Wat de dienstverleners van de overheid betreft, voert Leefmilieu Brussel (duurzame openbare aanbestedingen) een herziening van de openbare aanbestedingen uit, die versterkt kan worden. In dit kader bestaan er standaard lastenboeken die alle aanbestedende diensten van Brussel kunnen gebruiken. Deze maatregel zou dus systematischer toegepast kunnen worden, ook al bestaat hij al in veel overheidsdiensten.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>
<p>Duurzaamheidscriteria opleggen in de opleidingen voor restauratieberoepen (met name over de bereidingswijze van overschotten, het ecologisch belang van voedsel, voorraadbeheer), met een financiële en methodologische ondersteuning van de actoren uit het onderwijs en de beroepsintegratie.</p>	<p>p. 16 22</p>	<p>De doelstelling is opgenomen door de minister van Werkgelegenheid, het 'le centre de Formation de métiers en alternance' en de BRC Horeca Forma Be Pro als mede-initiatiefnemers van maatregelen om (toekomstige) professionelen en werkzoekenden in de voedingsindustrie op te leiden in nieuwe praktijken en vaardigheden met betrekking tot duurzame voeding (as 2.1 GoodFood2-strategie).</p> <p>BF en de BRC Horeca Forma Be Pro werden gevraagd om de vaardigheden in verband met duurzame voeding te identificeren. Praktijken met betrekking tot duurzame voeding zijn geïntegreerd in de opleidingen Horeca en Voeding die het BRC Horeca Be Pro organiseert en in de modules die de 'Organismes d'insertion Socio-Professionnelle'-partners organiseert. Ze omvatten technieken voor het sorteren en beperken van voedselverspilling, rekening houden met de seizoensgebondenheid van producten, gebruik maken van korte toeleveringsketens en het bereiden van maaltijden met minder dierlijke eiwitten, vegetarische en veganistische maaltijden.</p> <p>Er worden informatiesessies georganiseerd voor alle doelgroepen van BRC Horeca Forma Be Pro (werkzoekenden, werknemers, bedrijfsleiders, nieuwe ondernemers) over biologische producten, voedingselementen op een bord, het sorteren van bioafval enzovoort.</p> <p>De interne lesgevers die de werkzoekenden opleiden, hebben een opleiding en coaching in duurzame voeding gevolgd. Ze kunnen ook aanvullende opleidingen volgen.</p>	<p>Uitgevoerd en van kracht</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Opleidingen subsidiëren voor restauratieprofessionals die al in het vak staan, om hun kennis van de nieuwe praktijken bij te schaven (een bord anders samenstellen: meer plantaardig, werken met seizoensfruit en -groenten, minder of geen vlees, meer internationaal ...).</p>	<p>p. 16 23</p>	<p>De actoren in de collectieve restauratie die hun vaardigheden willen bijschaven, kunnen ondersteuning krijgen via de regeling voor betaald educatief verlof. De regeling is versterkt en is nu beschikbaar voor opleidingen rond de nieuwe duurzame voedingspraktijken met betrekking tot collectieve restauratie via het volwassenenonderwijs, de centra voor duaal onderwijs en de regionale diensten die bevoegd zijn inzake beroepsopleidingen.</p> <p>Elke particuliere opleidingsorganisatie kan een erkenning aanvragen om ervan te genieten. De gestructureerde opleidingen in verband met de hier genoemde thema's, die een toegevoegde waarde hebben voor de opleidingsmarkt en bijgevolg voor de arbeidsmarkt, krijgen over het algemeen een erkenning.</p>	<p>Uitgevoerd en van kracht</p>
<p>De transitie en omscholing ondersteunen van werknemers in de voedselproductiesector van wie het beroep op het punt staat grote veranderingen te ondergaan (boeren, veetelers, personeel van slachthuizen en slagerijen ...).</p>	<p>p. 16 24</p>	<p>Het voorstel is relevant en wordt opgevolgd. Het Gewest heeft een programma opgezet om landbouwers te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun agro-ecologische praktijken, voor verschillende soorten landbouwers (nieuwe boeren en traditionele boeren). Daarnaast heeft het een financieringskader voor de landbouw gecreëerd dat steun biedt voor groene investeringen, omschakeling van boerderijen naar biologische landbouw enzovoort.</p> <p>Bovendien kan elke werkzoekende in Brussel door een Actiris-adviseur begeleid worden naar een kansenberoep.</p> <p>View.brussels coördineert overigens ook een studie over groene jobs in het gewest. Een deel ervan is gewijd aan de voedingssector (landbouw, voedselproductie, horeca). Het doel van de studie is het identificeren van de vaardigheden en beroepen die voortkomen uit de overgang naar milieuvriendelijkere economische activiteiten in de duurzame voedingssector. De resultaten worden eind maart verwacht.</p> <p>In het kader van de transitie en de omscholing van werknemers in de voedselproductiesector, biedt het betaald educatief verlof de deelnemers de mogelijkheid om hun werklast te verlichten door betaald verlof op te nemen om een om- of bijscholing te volgen in landbouw en voedselproductie. De opleiding 'Stedelijke tuinier en beheercertificaat' van efp/sfpme is daar een voorbeeld van.</p>	<p>Gedeeltelijke opvolging</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Gezondheidsprofessionals (in opleiding of al werkzaam) opleiden over de voedingswaarde van voeding, met name van de alternatieven voor vlees. Er is samenwerking nodig om mensen werkzaam in de voedingsindustrie in staat te stellen een 'gezondheids'-dimensie op te nemen in de samenstelling van menu's.</p>	<p>p. 16 25</p>	<p>Het lijkt ons beter om te beginnen met het uitwerken van een actie die gericht is op alle eerstelijnsactoren (bijv. artsen, diëtisten, apothekers, sportleerkrachten ...).</p> <p>Momenteel biedt de Good Food-strategie een opleiding aan voor schakelfiguren in de gezondheids- en sociale sector.</p> <p>De opleiding stelt hen in staat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het verband te begrijpen tussen evenwichtige voeding en het Good Food-bord • uit te leggen wat het Good Food-bord is • de preventie van chronische ziekten te verbeteren door middel van advies (pesticiden/verontreinigende stoffen) • de bijkomende voordelen te begrijpen van het geven van voedingsadvies • de boodschap aan te passen aan het profiel en de voedingsbehoeften van de patiënten • een geruststellende boodschap te brengen door de bijkomende voordelen aan te halen voor de gezondheid en het milieu (bijv. meer groenten en fruit eten, meer plantaardige eiwitten ...). <p>In de praktijk bereikt deze opleiding vooral de personen die verantwoordelijk zijn voor de gezondheid in de gemeenschap en voor collectieve projecten in sociale structuren, en onvoldoende het medisch personeel rechtstreeks. Om het medisch personeel rechtstreeks te bereiken, zou er een rechtstreekse samenwerking moeten zijn met de professionele structuren verbonden aan de gezondheidssector (bijv. de Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG), die overigens ook gefinancierd wordt voor sensibiliseringsacties rond milieu en gezondheid in relatie tot voeding).</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>
<p>De ondersteuning versterken voor restaurants die het Good Food-label willen krijgen.</p>	<p>p. 17 26</p>	<p>Dit voorstel is relevant. In de praktijk hebben we gemerkt dat er alleen aanvragen ingediend worden als het restaurant vooraf begeleiding kreeg. Restaurants hebben inderdaad erg veel werk en hulp is voor hen zeer kostbaar. Momenteel krijgt elk restaurant dat zich kandidaat stelde voor het label ondersteuning op maat, om het te helpen een dossier voor het label samen te stellen. De ondersteuning omvat ook aanbevelingen over verdere stappen. De restaurants die momenteel ondersteuning krijgen, hebben al Good Food-praktijken aangenomen. Als het de bedoeling is om de Good Food-aanpak te consolideren en te stabiliseren, zullen de soorten ondersteuning versterkt en gediversifieerd moeten worden, om meer etablissementen te bereiken die nog niet aan de criteria voldoen, maar die dat wel zouden kunnen mits advies en hulp op maat: leveranciers, verandering van het menu, keuken met Good Food-sourcing ...</p>	<p>Uitgevoerd en van kracht</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>De aanbeveling werd opgesplitst.</p> <p>De verwerkingsketen in het Gewest versterken vertrekkende van onverkochte goederen,</p> <p>/collectieve restauratiesector de opzet van recuperatie- en verwerkingsdiensten binnen de sector aanmoedigen..</p>	<p>p. 17</p> <p>27</p>	<p>Het voorstel is relevant als het uitgevoerd wordt met respect voor de recuperatieketen van onverkocht voedsel voor voedselhulp.</p> <p>In haar as 5.2 voorziet de Good Food 2-strategie stimulansen voor de ontwikkeling van projecten voor de verwerking van onverkocht voedsel. Daartoe zal het Gewest, met name via de projectoproep 'Be Circular', innovatieve projecten voor de verwerking van onverkocht voedsel ondersteunen, met als doel een nieuw product op de Brusselse markt te brengen. Daarnaast zal de B2B-dienst van Leefmilieu Brussel het gemakkelijker maken om donoren te linken met de organisaties die onverkochte voedingsmiddelen recupereren en deze goederen omzetten in middelen voor professionele projecten. De collectieve restauratie zal hier dus ook geïmplementeerd worden.</p>	<p>In uitvoering</p>
<p>Het beheer van onverkocht voedsel en overschotten van openbare instellingen en collectieve restauratie coördineren en organiseren. De inzameling en herverdeling moeten op lokaal niveau gebeuren, met prioriteit voor voedselhulp zodat de meest kwetsbaren kunnen genieten van een verscheidenheid aan gezonde en evenwichtige producten.</p>	<p>p. 17</p> <p>28</p>	<p>Het voorontwerp van de verordening tot wijziging van de verordening van 14 juni 2012 over afval voorziet twee belangrijke maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de verplichting om onverkochte voeding te doneren aan voedselhulporganisaties; • en de vereiste dat de gedoneerde voedingswaren 1 dag voor de vervaldatum zijn. <p>Deze maatregelen maken het mogelijk om voedselverspilling van verbruiksgoederen tegen te gaan en tegelijkertijd mensen in zeer kwetsbare situaties te ondersteunen. Onverkochte voeding is een essentiële bron voor voedselhulporganisaties, waardoor ze niet alleen de hoeveelheid uitgedeelde pakketten kunnen verhogen, maar ook de kwaliteit ervan kunnen verbeteren door er verse producten in op te nemen. Deze producten maken inderdaad geen deel uit van de basisvoedingsmiddelen die de voedselbanken uitdelen.</p>	<p>In uitvoering</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>De huidige verordening herzien die supermarkten met een oppervlakte van 1.000 m² verplicht om hun onverkochte goederen aan voedselhulp te doneren, en die verplichting uitbreiden naar supermarkten met een oppervlakte van 500 m².</p>	<p>p. 17 29</p>	<p>Het voorontwerp van de verordening tot wijziging van de verordening van 14 juni 2012 over afval voorziet onder meer de wijziging van artikel 16, §3, 7° door een verplichting in te voeren om onverkochte voedingswaren weg te schenken voor voedingswinkels met een totale oppervlakte van 1.000 m² of meer, en door voedingswinkels met een totale oppervlakte van minder dan 1.000 m² aan te moedigen om onverkochte voedingswaren weg te schenken. Dit zal gebeuren in volgorde van prioriteit voor de volgende begunstigden:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. in de eerste plaats voor liefdadigheidsinstellingen die onverkochte voeding toekennen aan een kwetsbare doelgroep; b. subsidiair voor ondernemingen en andere organisaties die niet onder categorie a) vallen en die onverkochte voeding aanbieden voor menselijke consumptie na verwerking; c. eerder subsidiair voor ondernemingen en andere organisaties die niet onder categorie b) vallen en die onverkochte voeding aanbieden voor menselijke consumptie zonder verwerking. <p>Aangezien de derde lezing al gepland is, zijn wijzigingen op de verordening momenteel niet mogelijk. Desondanks sluit dit niet de mogelijkheid uit wanneer de ordonantie gevalideerd is om in de toekomst wijzigingen voor te stellen waaronder een verplichting voor winkels met een oppervlakte van 500 m².</p>	<p>In uitvoering</p>
<p>Gegevens delen en bekendmaken over productieoverschotten en onverkochte voeding om de bevolking aan te moedigen om die producten met voorrang te consumeren, door te communiceren over hun lokale of goedkopere aard.</p>	<p>p. 17 30</p>	<p>Het voorstel is relevant en wordt al gedeeltelijk opgevolgd. In de praktijk gebeurt dit al tussen de supermarkten en de voedselhulporganisaties. Het huidig systeem kan nog verbeterd worden, omdat het nog niet systematisch is. Daarom hebben we een VTE-betrekking gefinancierd binnen het logistiek platform LOCO om te werken aan de ondersteuning van supermarkten bij voedseldonatie.</p> <p>Daarnaast hebben we het LOCO-netwerk gefinancierd met 300.000 euro en het logistiek platform DREAM met 100.000 euro om deze missies te ontwikkelen.</p>	<p>In uitvoering</p>
<p>Alle supermarkten verplichten om een zichtbare en gemakkelijk herkenbare anti-verspillingsafdeling op te zetten.</p>	<p>p. 17 31</p>	<p>Zie aanbeveling 4 over de discussies met de grote distributieketens en de WG die opgericht wordt.</p>	<p>zie antwoord aanbeveling 4</p>
<p>Lobbyen op Federaal en Europees niveau voor de afschaffing van houdbaarheidsdata op niet-bederfelijke producten: pasta, rijst, zout, azijn, peulvruchten ...</p>	<p>p. 17 32</p>	<p>Er moet objectief gemeten worden welk percentage verliezen deze producten vertegenwoordigen. Studies tonen inderdaad over het algemeen aan dat verse producten het meest verspilld worden. En dat het probleem met houdbaarheidsdata is dat consumenten zich soms niet bewust zijn van het verschil tussen de houdbaarheidsdatum en de uiterste consumptiedatum.</p> <p>Voordat aan een dergelijk project begonnen wordt, moet het probleem objectief beoordeeld worden.</p>	<p>Wordt geanalyseerd</p>

Aanbeveling	Pagina in het rapport	1 ^{ste} antwoord	Opvolging
<p>Criteria opnemen rond de recuperatie van overschotten in de Good Food- labels voor de horeca, bijvoorbeeld via een criterium (eigen verpakking welkom! / breng je eigen doos mee).</p>	<p>p. 17 33</p>	<p>De maatregel is relevant en wordt al toegepast. Het criterium nummer 16 van het label is gewijd aan voedselverspilling. Het moedigt etablissementen aan om hun voedselafval op te waarderen met een van de volgende oplossingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doggy bags in herbruikbare of statiegeldverpakkingen, zodat klanten hun restjes kunnen meenemen • donaties aan goede doelen • verschillende formaten van hetzelfde gerecht (weinig honger/veel honger) • één menu, enzovoort. <p>Dit criterium is niet bindend. We raden ten zeerste af om het te verplichten voor de restaurants of de kleine etablissementen. De sector is namelijk zeer kwetsbaar en is al onderworpen aan vele verplichtingen. De aantrekkelijkheid van het label zit hem ook in de vrijwillige en waarderende aard van de initiatieven. Hen dwingen zou het label verzwakken. Bovendien genereren de etablissementen die we ondersteunen weinig voedselverliezen.</p>	<p>Uitgevoerd en van kracht</p>

En nu

Voor de aanbevelingen gericht aan de Regering

Tussen april 2024 en april 2025 zullen de verschillende actoren die betrokken zijn bij klimaatgovernance analyseren welke opvolging er kan gegeven worden aan de verschillende aanbevelingen van de burgers. Het is wel belangrijk om op te merken dat het hier over een uitzonderlijke periode gaat, aangezien de regionale verkiezingen gepland zijn voor juni 2024. De regering bereidt een gedetailleerd dossier voor over de opvolging, dat zal worden doorgegeven aan de volgende regering. De betrokkenheid van de verschillende administraties zal cruciaal zijn om de continuïteit in de opvolging van deze tweede cyclus te verzekeren.

De opvolging binnen de administraties wordt verzekerd door het secretariaat van de Burgerraad voor het klimaat, dat aanwezig blijft binnen de administratie van Leefmilieu Brussel. Daarnaast zullen er ook leden van het Opvolgingscomité zijn die van nabij zullen toezien dat de opvolging kwalitatief verloopt. Dit zijn 10 burgers die als opdracht hebben om gedurende een periode van 1 jaar de opvolging door de regering aan het werk van de Burgerraad voor het klimaat te controleren.

Het is belangrijk om te vermelden dat een herziening van de Good Food-strategie gepland staat voor 2025. Dit zal een ideaal moment zijn om, voor waar mogelijk, rekening te houden met het werk van de Burgerraad voor het klimaat. De geplande herziening kan ervoor zorgen dat het advies intern wordt opgevolgd door de administraties die ook na de verkiezingen aanwezig zullen zijn.

Ook is het belangrijk om erop te wijzen dat het Gewest werkt aan een langetermijnstrategie voor een koolstofarm Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bij de ontwikkeling van deze strategie zal ook rekening worden gehouden met de langetermijnelementen die zijn aangekaart door de leden van de Burgerraad voor het klimaat. Een herziening van deze strategie is voorzien elke vijf jaar. De eerste langetermijnstrategie is gepland voor 2025 en zal rekening houden met de aanbevelingen van de eerste twee cyclussen van de Burgerraad voor het klimaat.

Voor de aanbevelingen gericht aan de private sector

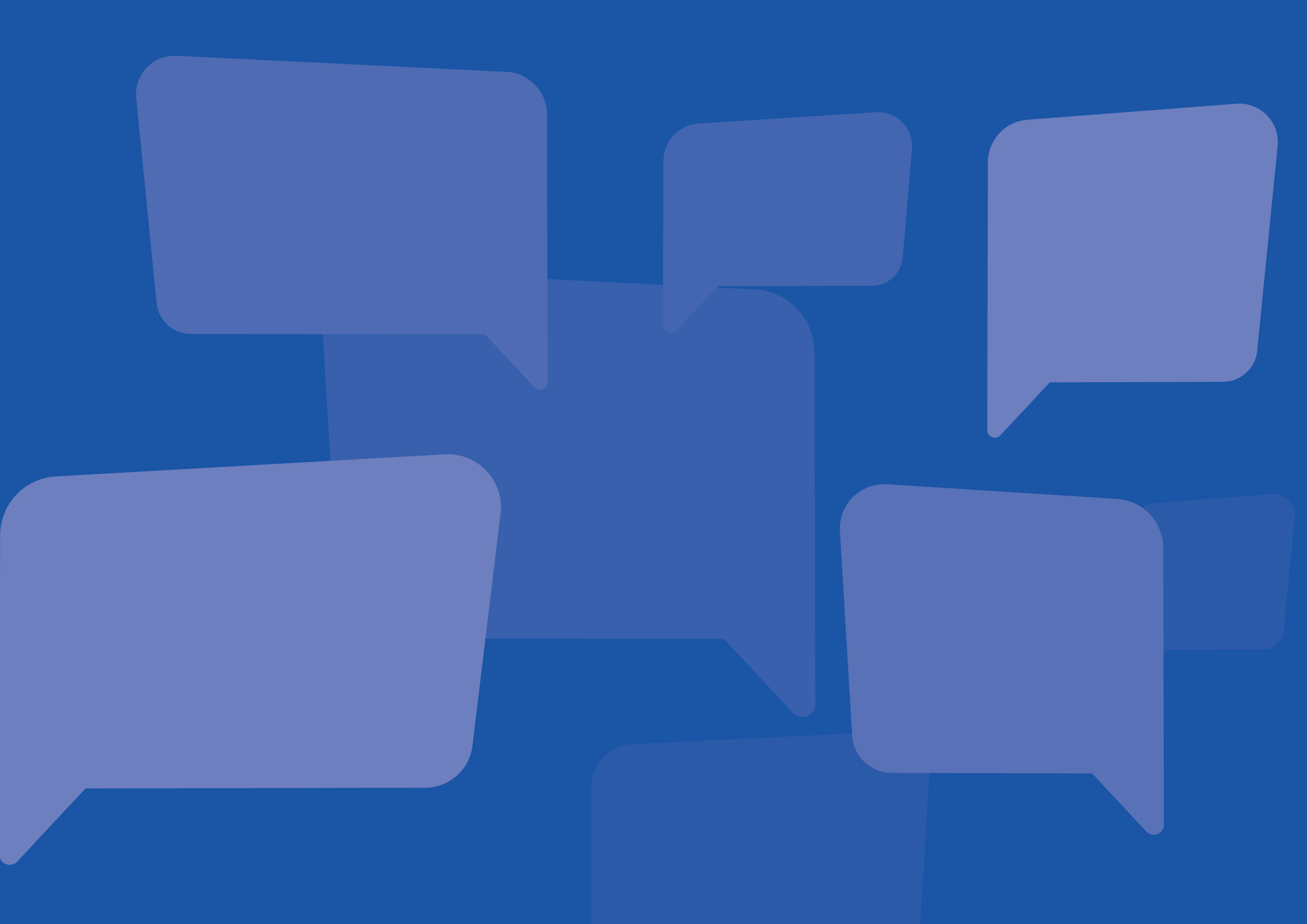
Ondanks het feit dat de burgers zich ervan bewust waren dat de privésector zich niet had geëngageerd tot een concrete opvolging in het kader van dit proces, wilden ze hen toch een duidelijke boodschap geven. In deze aanbevelingen hebben de leden het niet over 'verplichtingen voor de privésector', maar over 'aanbevelingen om zich aan te passen aan de behoeften van de leden van de Burgerraad voor het klimaat'. Burgers zijn bereid zich in te spannen, maar dit kan enkel werken als de verandering enerzijds plaatsvindt in hun eigen gewoonten en anderzijds ook in de omgeving waar ze vaak komen (winkels, restaurants, kantines, bedrijven, enz.).

Er is dus geen bindende verplichting voor de privésector om in te gaan op de aanbevelingen van de burgers. Anderzijds kan de inhoud interessant zijn voor meerdere spelers in deze

sector, die graag willen weten wat belangrijk is voor de Brusselse burgers, die uiteindelijk ook hun klanten zijn.

Er zullen uitwisselingen worden georganiseerd met verschillende actoren uit de privésector en leden van het Opvolgingscomité om de aanbevelingen van de burgers meer zichtbaarheid te geven.

We kijken ernaar uit u terug te zien voor de tweede reactie van de regering in april 2025. Het Opvolgingscomité zal natuurlijk aanwezig blijven om het werk van de Burgerraad voor het klimaat te verdedigen en bekend te maken bij andere Brusselse belanghebbenden in het domein van voeding en bij de Brusselse organen die deel uitmaken van de klimaatgovernance.

Lined writing area with horizontal blue lines.

Foto krediet:

© Bryopro

© Freepik p.4

Verantwoordelijke uitgever:

Assemblée citoyenne pour le climat

Avenue du Port 86C/3000,

1000 Bruxelles